אמרי לה מעיד כערב דמי ואמרי לה אינו

מעיד דניחא ליה דלהוו בידיה תרוייהו דכי

אתי בע"ח מאי דבעי שקיל אמר רבי יוחנן

אומן אין לו חזקה יבן אומן יש לו חזקה

ארים אין לו חזקה יבן ארים יש לו חזקה

גזלן יובן גזלן אין להן חזקה יבן בנו של

גזלן יש לו חזקה היכי דמי אי 🏟 אתו במענתא

דאבוהון יאפילו הגך נמי לא אי דלא אתו

במענתא דאבוהון אפילו בן גזלן נמי לא

צריכא ידקא אמרי עדים בפנינו הודה לו

הגך איכא למימר קושמא קא אמרי האי אע"ג דאודי גמי לא מהימן כדרב כהגא

דאמר רב כהנא אי לאו דאודי ליה הוה מממי

ליה (יי) ולחמריה לשחוור אמר רבא יפעמים

שאפילו בן בנו של גזלן גמי אין לו חזקה

היכי דמי כגון דקא אתי במענתא דאבא

דאבוה היכי דמי גזלן אמר רבי יוחנן "כגון

שהוחזק על שדה זו בגזלנותא ורב חסדא

אמר כגון דבית פלוני שהורגין נפשות על

עסקי ממון: תנו רבנן יאומן אין לו חזקה ירד

מאומנותו יש לו חזקה ארים אין לו חזקה לירד מאריםותו יש לו חזקה שבן שחלק

ואשה שנתגרשה הרי הן כשאר כל אדם

בשלמא בן שחלק איצטריך סלקא דעתך אמינא (0 אחולי אחיל גביה קמ"ל דלא אלא

אשה שנתגרשה פשיטא

קםו א מיי׳ פט"ו מהלי עדות הלי ו עי׳ כ"ית סמג לאוין קט טוש"ע ח"מ סי׳ לו סעיף יג בהג"ה: קםח ב ג ד ה ו ז ח מיי׳

ב ד סמג עשין לה טוש"ע ג ד סמג עשין לה טוש"ע ח"מ ס" קנב: קסט ט י מיי פי"ג שס הל' יא סמג שס טוש"ע ח"מ סי קמט סעיף

מוש"ע שם סעיף כו:

קעב מ מיי שם הלי ט

מוש"ע שם הנ' ט טוש"ע שם סעיף ד: ק**עג** ג מיי שם טוש"ע שם סעיף י ועיין בטוש"ע אה"ע סי פו:

רבינו גרשום

קבלן מאי. דדיניה דקבלן

שאמר למלוה הלוהו ואני

קבלן יכול המלוה לפרוע

מן הקבלן ועכשיו כל שדותיו של לוה משועבדים

לקבלן עד שיפרע חובו: אמרי לה מעיד. ללוה והוא שיש ללוה שדה

אחרת כשיעור החוב חוץ

אחרת כשיעור החוב חרץ מה שעוררין עליה דהשתא לאו נוגע הוא: ואמרי לה דאפ״ה אין מעיד. דניחא ליה לקבלן דלוקמי מן

הני קרקע תרוייהו בידא דלוה שיהא לו יותר ממה

לפרוע: בן אומן. ובן אריס הרי הן כאחר ויש להן חזקה: אי דקאתי הני בנים

בטענה דאבוהון. דאמרי אבינו הורישה לנו. מאי

אבינו ווודישה לנו. מאר איריא בן גזלן דאין לו חזקה אפי' הנך בן אומן ובן אריס נמי לא ליהוי חזקה.

ואי דאתי בטענה דנפשייהו רא ראור בסכנינה אפי׳ בן דאמרי זבנינה אפי׳ בן מגזלן נמי ליהוי ליה חזקה: בפנינו הודה לו. המוכר לבן

אומן ולבן אריס ולבן גזלן דזבניה ניהלייהו לאבוהון

מש״ה איכא למימר בבן אומן ובן אריס כי אתו בטענה דאבוהון דקושטא קאמרי דהמוכר (בכ"י הנעתק

. הוא בכאן מקום פנוי כמו חצי

שורה ואולי חסר כאן איזה תיבות) **[זכן] ניהלייהו. והאי** חיבות) (זבן ניהלייהו. והאי בן גזלן אע"ג דאיכא עדים שהודה המוכר לגזלן שמכרה לו לא הויא חזקה דמחמת ביעתותא

. הוא דאודי ליה דהוי מסתפי

הוא הוו הוו הוו מלשין דאי לא מודי ליה הוי מלשין

השלטון כדמתרגמינן לא חמור א' ומהם! נשאתי לא

חמרה א' [מוום] נשחור יה חמרא דחד מנהון שחרית. וכמו נוח לתשחורת. ולא גמר והקנה לו. אבל בן בנו של אולן אי אתי

. בטענה דאבוה יש לו חזקה

בטנהי האביו לאו גזלן הוה: ירד מאומנותו. ושוב מחזיק בה יש לו חזקה: בן שחלק. שנתן לו אביו חלקו בחייו

יהוא מחזיק בשדה אחת

יותר על חלקו שנתז לו

אביו ג' שנים וכן אשה שנתגרשה והחזיקה שוב בשדה בעלה ג' שנים: הרי הן ככל אדם. ויש להן

חזקה: סד"א אחולי אחיל

צליה. וממטי ליה ולחמרי עליה: וממטי ליהולחומריה לשחוור. שילך עם חמורו באנגרא לשליחו׳ עבדות

פי"ד מהל' טוען הל'

ולקמן נב.], ב) בס"א: וכיון

הנהות הב"ח

(מ) גב' אי דאתו בטענתל וכוי אי דלא אמו בטענתא דאבוהון אלא בטענתא דבפשייהו אפיי בן גזלן נמי. נ"ב ע"ל דף נב במוס' ד"ה מודה לי: (ב) שם ממטי ליה לדידיה ולחמריה: (ג) שם לדידיה ולחמריה: אב לבן סלקא דעתך אמינא אב לבן אחולי: (ד) רשב"ם ד"ה אי דאתו וכו' דמלי אמר אנא ובנית: (ה) תום' ד"ה פעמים יכו׳ דאם אימא דהדר זבנה

מוסף תוספות

א. עיין תוס' רי"ד מה דתמה על פירוש זה. ב. כגון שהחזיק בן אריס שלש שנים בשדה זו. רנינו יונה. ג ואט"ה שכחר ר"ש ז"ל ג. ואע"פ שכתב ר"ש ז"ל דכי קאמר אומן אין לו חזקה לצדדין קתני, לא מחוור. כ"ן, T. עיין לסכיס. ה. כיון שאבי טבנים, לו איים שאבי טבנים, לו אע"פ שבאה ליד זה מיד הגולן אביו שלא היתה לו חזקה. כיניו שלא היתה לו חזקה. כיניו שלה "היתה לו הוקה. כיניו שלא היתה לו חזקה. כיניו הוחזק יונה. וי"ל דאפי׳ אכיו בגזלנות על שדה זו. שביז בגולנות על שווד וו, שהוציא למערער מתוכה באונס, אפשר היה שירשה מאביו וחטף ודידיה חטף. .היטב״א.

קבלן. ערב קבלן שקבל המעות מידו של מלוה ונתן לידו של לוה וזהו דינו דממי שירצה המלוה יפרע תחלה. אבל ערב סתמא אין מובעין לערב תחלה עד שיעמיד מלוה ללוה בדין ויחייבוהו לשלם ואין לו מה לפרוע ואז יגבה מן הערב: אמרי לה מעיד. כמו

> טרב: ואמרי לה אינו מעיד. דְאַכתי נוגע בעדות הוא דניחא ליה דנוקמא תרוייהו ארעתא בידיה דלוה כי היכי דליהוו ליה ארעי טובא זיבורית ובינונית דכי אתא מלוה למגבי בינונית דקבלן כדין בע"ח שדינו בבינונית לימא ליה אתו לך בינונית דלוה והלכך הוה נוגע בעדות דאי לא הוה ללוה בינונית לא ליגבי מלוה אלא מבינונית דקבלן דהכי הוי דינא דלכל מאן דבעי תבע ברישת. אבל בערב סתם ליכא למימר הכי דכל כמה דאית ליה ללוה למיפרע מידי ואפי׳ זיבורית לאו כל כמיניה דמלוה למיהדר גבי ערב כדקי"ל במכילתין (לקמן דף קעד.) לא יתבע לערב תחלה: אומן אין לו חוקה. כדקתני מתני׳ [מב.]: אבל בן של חומן. וכגון שחין הבן חומן יש לו חוקה וכדמפרש לקמן: גולן. לקמן מפרש היכי דמי יש שמפרש שהוחזק בגזלנות על שדה זו ובהאי שדה הוא דאין לו חזקה ויש שמפרש לקמן כגון רוצח נפשות על עסקי ממון והלכך אין לו חוקה על שום קרקע של אחרים בעולם: אי דאמו. הנך בנים בטענתא דאבוהון דאמרי אבינו הורישה לנו ומש"ה בן גזלן אין לו חזקה דכי האי גוונא אין טוענין ליורש דכיון דמכח גזלן קאתי ואיהו לא טעין מאבי אני יורש דובנה מינך קמאי דידי דליהמניה ע"י מיגו דמצי אמר (ד) זבנית מינך הלכך חזקה

שאין עמה טענה היא שהרי אין לאבא חזקה וגם הבן הבא מכחו אין חזקתו חזקה וכיון דמכח אבוהון קאתו אפילו הנך בן אומן ובן ארים נמי לא ליהוי להו חזקה: אלא בטענה דנפשייהו. אנא זבנתה מינך: לא לריכא. דקאתו בטענתא דאבוהון וכגון דאמרו עדים בפנינו הודה לו המערער לאביהן של אלו שמכרו להם הלכך הנך בן ארים ובן אומן איכא למימר קושטא קאמרי כשטוענין אבינו לקחו ממך שהרי הודה והודאת בעל דין כמאה עדים אבל בן גזלן אע"ג דאודי האי מערער לאביו לא מהימן לומר לקוח הוא ביד אבי ואפי׳ בחיי אביו אם נתנו לבן שהרי הוא מתוך פחד הודה לו לגזלן כדרב כהנא כו' אבל בן . בנו של גזלן יש לו חזקה אי אתי בטענה דאבוה דטעין מאבי ירשתי ואבי לא היה גזלן וכי האי גוונא טוענין ליורש דאילו היה אביו קיים הוה טעין מינך זבנתה ולא הוה אתי בטענתא דאבוה אף אנו נטעון בשביל היורש ורישא דקתני אומן אין לו חזקה בדליכא עדי הודאה דללדדין קתני: אי לאו דאודי ליה. נגול לגולן: הוה ממטי ליה לדידיה ולחמריה לשחוור. היה מוסר אותו ואת חמורו לפקיד כדמתרגמינן (במדבר טו) ולא חמור אחד מהם נשאתין לא חמרא דחד מנהון שחרית דסתם גזלן גברא אלמא הוא: פעמים שאפילו כן גולן יש לו חוקה. ואע"ג דלא אתי בטענה דנפשיה היכי דמי כגון דקא אתי בטענתא דאבא דאבוה שטוען מאבי אבי אני יורש ואיהו לא היה גזלן ומיגו דמלי אמר זבנתה מינך כי אמר נמי זקני הורישה לאבי ואבי הורישני נאמן דחוקה שיש עמה טענה מעלייתא היא: ל"א כתוב בספרים פעמים שבן בנו של גולן נמי אין לו חוקה וכגון דאחי בטענחא דאבא דאבוה. שאבי אביו גזלו היה. ושניהם אמת אבל הראשון נראה שאמר רבא ולא האחרון: היכי דמי גולן. אותו שאין לו חזקה: על שדה זו. ובההוא שדה הוא דאין לו חזקה אבל בשאר שדות יש לו חזקה: כגון של בים פלוני שהורגין כו'. חנשי רשעים היו שהיה מכיר בהן רב חסדא שהורגיןם נפשות על עסקי ממון אין להן חזקה בשום קרקע בעולם שכל אדם ירא למחות בהן. וקי"ל כתרוייהו: ירד מאומנותו.

קבלן אמרי לה אינו מעיד. אע"ג דאים ליה ארעא אחריתי תימה דמאי נפקא מינה דאי אתי מלוה וטריף את של קבלן אתי קבלן וקטריף את של לוה כיון דאית ליה ארעא אחריתי ואין נראה לומר כגון שיש לקבלן בינונית וההיא ארעא שרולה להעיד עליה נמי בינונית אבל ארעא אחריתי דאית ליה ללוה היא זיבורית דמפסיד קבלן אמרי לה מעיד ואמרי לה אינו מעיד

כשיבא מלוה וטריף את שלו דלא יהיה לו לגבות אלא מזיבורית א דא״כ מלוה נמי לא יעיד ללוה אפילו אית ליה ארעא אחריתי כענין זה ועוד בכל ענין משמע דאינו מעיד דלא מפליג בין היא בינונית בין היא זיבורית ועוד דל"ע בהניוקין (גיטין דף מט:) דנראה דמוכח התם דאם אין ללוה אלא זיבורית גם קבלן לא יתן לו אלא זיבורית ונראה דהיינו טעמא דקבלן אינו מעיד ללוה אע"ג דאית ליה ארעא אחריתי משום דטריחה ליה מילתה למיקם עליה בדינא ודיינא וכשיהיו ללוה קרקעות הרבה לא יגבה המלוה מן הקבלן הואיל ויכול לגבות מן הלוה בהרווחה אבל מלוה מעיד ללוה בכל ענין אפילו אותה שמעיד עליה היא בינונית ואחריתי זיבורית דמשום איחלופי בינונית לזיבורית לא יעיד שקר דמכל מקום יש לו שוה בשוה אי נמי ארעא אחריתי דכולה שמעתין

כיולא בו קאמר: ה״ג כגון דקאמרי בפנינו הודה. פי׳ בן ארים בן אומן בן גולן ומש"ה אומן אין לו חוקה אבל בן יש לו חזקה כשטוען קמי דידי הודית לאבי שמכרת לו נאמן במיגו דאי בעי אמר מינך זבנתה ב אבל בן גולן אין לו חוקה דהודאה שהודה לגולן לאו הודאה היא דאי לאו דאודי ליה שמכרה לו הוה ממטי ליה

ולחמריה לשחוור אבל לא גרסינן כגון דקאמרי עדים דהא אי איכא עדים דאודי ליה דמיניה זבנה א"כ אומן וארים גופייהו יהו נאמנים ג ועוד כיון דאיכא עדים בן ארים בן אומן למה לריכים להחזיק בלה חזקה נמי מוקמינן לה בידייהו כיון דחיכה סהדי. ר"ח: פעמים שבן בן גודן אין דו חזקה כגון דקאתי בשענתא דאבא

לא צריכא:

במגורשת

דאבוה. תימה לר"י דאמאי אין לו חוקה הא טוענין ליורש והוה ליה למימר דלמא אי הוה אביו קיים דהיינו בן גזלן הוה טעין אנא הדר זבינתה מינך ונראה לר"י דגרם פעמים שבן גזלן יש לו חזקה כגון דקאתי בטענתא דאבא דאבוה דהוא אבי הגזלן ד וקמ"ל דאע"ג שהיתה ביד מי שאין לו חזקה דהיינו אביו הגזלן מ"מ יש לו חזקה כיון שאמר שהיתה של אבי אביו רֹ וִיש ליישב גירסא ראשונה פעמי׳ דבן בן גולן אין לו חוקה והכי פירושה כגון דאתא בטענתא דאבא דאבוה ואומר שאמר לו אביו דהיינו בן הגולן שהניחה לו הגולן אביו דאם איתא דהדר (כ) זבנתה מינך הוה א"ל אנא זבינא אי נמי נראה לר"י דלא טענינן ליורש כי האי גוונא דמילתא דלא שכיחא היא כי היכי דאמר בסוף המוכר את הבית (לקמן דף ע: ושם ד"ה מאן) דלא טענינן ליתמי נאנסו משום דמילתא דלא שכיחא היא והא דקאמר לעיל [בן] בן גולן בן אומן יש לו חוקה היינו דוקא משום דאמר בפנינו הודה ואדרבה משם יש להוכיח דמשמע הא לאו הכי אין לו חזקה כיון דמעיקרא בתורת אומנות ואריסות וגזלנות אתא לידיה:

"ך מאומנותו יש לו חוקה. מלינו לפרש מאותן כלים שנתן לו לאחר שירד מאומנותו דומיא דארים שירד מאריסותו אי נמי אפילו אותן כלים שנתנו לו בשעה שהיה עדיין אותן והוא ששהו אחר אומנותו כ"כ שהוא רגילות שמחזירם לבעלים ונראה דבן אומן נמי דאמר לעיל דיש לו חזקה כי אמר (1) בפנינו הודה היינו אחר ששהה אחר מות אביו דאי לאו הכי אין נראה שיהא נאמן במיגו דאי בעי אמר לקוח

הוא בידי דאי טעין נמי לקחחיה ממך לא היה נאמן:

מערער ולא תהוי חזקה: א) אולי נ"ל הפירות שאכל הבו ולא מערער וכו'.

ושוב מחזיק בה יש לו חזקה: בן שחלק. הפליג מאביו ואין סמוך עוד על שולחנו כגון שנשא אשה ואין משחדל עוד בנכסי אביו. הרי הן ככל אדם אע"ג דתנן (לעיל דף מב.) לא לאיש חזקה בנכסי אשתו ולא לאשה בנכסי בעלה ולא האב בנכסי הבן ולא הבן כו' הנך כיון שהופלגו זה מזה יש להן חזקה זה על זה: **מלקא דעסך אמינא אחולי אחיל.** האב גבי דבן פירוח שאכל בשלש שנים ולפיכך לא ערער ולא תיהוי חזקה קמ"ל דלא מחיל: אלא אשה שנחגרשה פשיטא. דמחזקת בנכסי בעלה וכן בעלה מחזיק בנכסיה שהרי שונאין זה את זה והיה להן למחות: